

Notat

Kirkeministeriet

Notat om opgavetyper, sagsbehandlingstider og information af berørte parter i Kirkeministeriet

Dato: 21. september 2023

Akt nr. 324992

Sagsbehandler
Katrine Gunnersø Søndergaard

I foråret 2022 havde Kristeligt Dagblad fokus på Kirkeministeriets sagsbehandlingstider. Der var særligt fokus på sagsbehandlingstiderne i sager om godkendelse af samarbejdsaftaler mellem menighedsråd og sager om anerkendelse af trossamfund uden for folkekirken. På et [samråd i Kirkeudvalget den 14. april 2022](#) redegjorde den daværende minister for, at hovedårsagerne til sagsbehandlingstiden i disse sagstyper dels var, at sagerne var kendetegnet ved stor kompleksitet, dels at de to foregående års prioritering af sagsbehandlerressourcer til håndtering af corona-retningslinjer for folkekirken og andre trossamfund i kombination med stillingsvakancer havde betydet et aktuelt sagsefterslæb på daværende tidspunkt.

Kristeligt Dagblad har siden da jævnligt haft fokus på Kirkeministeriets sagsbehandlingstider. Avisens dækning har dog i det forløbne år særligt drejet sig om tre profilerede sagskomplekser, som involverer navngivne biskopper, provster og fremtrædende præster, herunder klager over chikane, krænkelser eller kritisabel forvaltning af ledelses- og/eller tilsynsbeføjelser. Kristeligt Dagblad har i den forbindelse stillet spørgsmål ved, om Kirkeministeriet følger Ombudsmandens retningslinjer for god forvaltningsskik i forhold til at informere berørte parter om den forventede sagsbehandlingstid.

Det bemærkes, at de sidstnævnte sager typisk omfatter personalesager, der involverer tjenestemænd. Kirkeministeriet følger i disse sager tjenestemandsløven, som hører under Finansministeriet, såvel i forhold til proceskrav i forhold til de involverede tjenestemænd som i forhold til fortrolighed om såvel indhold som processkridt. Det betyder også, at der er meget snævre grænser for, hvilken information ministeriet kan give til klagere og andre, som – uanset deres interesse i sagen – ikke i henhold til lovgivningen er parter og dermed omfattet af partsindsigt.

I lyset af henvendelser fra flere kirkeordførere giver dette notat 1) et overblik over Kirkeministeriets opgavetyper i forhold til folkekirken og andre trossamfund; 2) afviklingen af sagsefterslæbet på de sagstyper, som var genstand for Kristeligt Dagblads dækning i foråret 2022; samt 3) en gennemgang af nogle af de forhold, som gør sig gældende for flere af de profilerede sagskomplekser, som Kristeligt Dagblad har dækket siden sommeren 2022.

Kirkeministerien har, jf. svar af 7. september 2023 på [KIU alm. del – spm. 40](#), bedt ministeriet om at sikre et stort fokus på, at alle henvendelser til ministeriet besvares og behandles inden for rimelig tid, og at de berørte parter i relevant omfang bliver informeret om, hvornår der kan forventes svar. Notatet beskriver på den baggrund afslutningsvist ministeriets aktuelle initiativer hertil.

Generelt om Kirkeministeriets opgaver og sagsbehandlingstider

Kirkeministeriets opgaver i forhold til folkekirken og andre trossamfund kan overordnet set inddeles i tre hovedopgaver:

For det første skal Kirkeministeriet rådgive regeringen og Folketinget om forhold, der har med folkekirken og andre trossamfund at gøre. Dette indebærer bl.a. udarbejdelse af lovforslag og administrative forskrifter, mødesager, regeringssager, besvarelser af spørgsmål fra Folketinget m.v.

For det andet skal Kirkeministeriet understøtte folkekirken bl.a. ved at udvikle effektive rammer og løsninger på de administrative opgaver, som en stor organisation som folkekirken er nødt til at have styr på. Det drejer sig fx om løn, it-systemer, økonomistyring, personalejura, overenskomster, personregistrering, begravelsesvæsenet, valghandlinger, rettigheder og pligter for ansatte og myndigheder etc.

Og for det tredje skal Kirkeministeriet sikre åbenhed om de anerkendte trossamfunds forhold ved at føre tilsyn med deres overholdelse af pligten til at offentliggøre en række oplysninger om organisation, trosgrundlag og økonomi. Til opgaven hører også kontrol af, at trossamfund lever op til kravene, når de søger om anerkendelse og vielsebemyndigelse mv.

Som øverste administrative myndighed for folkekirken og den øverste klageinstans i forhold til afgørelser truffet af kirkelige myndigheder varetager ministeriet også en række tilsynsopgaver samt en række drifts- og udviklingsopgaver som fx forvaltning af fællesfonden, ansættelse og afsked af præster og provster, forhandling af overenskomster for kirkefunktionærer, gennemførelse af diverse arbejdsmiljøundersøgelser og uddannelsesaktiviteter, deltagelse i bestyrelser, udvalg og kommissioner, IT-understøttelse m.v.

Kun en mindre del af Kirkeministeriets opgaver er afgørelsessager i forvaltningslovens forstand. Af disse er nogle sager relativt enkle at gå til, mens andre er meget komplekse og kræver grundig sagsbehandling. Det er sjældent, at to sager er ens, og sagsbehandlingstiden afhænger derfor også i meget stor grad af den enkelte sag.

Ofte kræver sagsbehandlingen endvidere ikke kun behandling i Kirkeministeriet, men også at der indhentes yderligere oplysninger fra menighedsråd, provstier og stifter – eller udtalelser fra fx Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund og andre instanser. Den effektive sagsbehandlingstid i Kirkeministeriet er derfor ofte kun en del af en konkret afgørelsessags samlede forløb.

Afvikling af sagsefterslæb siden foråret 2022

De sagstyper, som Kristeligt Dagblad havde fokus på i foråret 2022, vedrørte godkendelse af samarbejdsaftaler mellem menighedsråd i folkekirken og ansøgninger om anerkendelse af trossamfund uden for folkekirken. Disse sagstyper omfattede i alt cirka 150 sager over fem år, hvoraf ca. to tredjedele i foråret 2022 var afsluttede sager, mens omkring 50 sager fortsat var verserende. Det skal ses i forhold til, at der årligt oprettes ca. 6-7.000 nye sager på kirkeområdet i Kirkeministeriet, svarende til ca. 30.000 sager over fem år.

Den daværende kirkeminister besvarede i opfølgning på Kristeligt Dagblads dækning flere spørgsmål om sagsbehandlingstiderne i de verserende samarbejds- og anerkendelsessager. Se [Svar på KIU alm. del – spm. 48](#) og [Svar på KIU alm. del – spm. 56](#) af hhv. 4. april og 6. maj 2022. Den nuværende kirkeminister besvarede den 24. februar 2023 [KIU alm. del – spm. 7](#), hvor der til spørgsmålet

om status for sagsbehandlingstiderne var vedlagt en opdateret oversigt over status for afviklingen af sagsefterslæbet fsva. de to sagstyper.

Side 3
Akt nr. 324992

Til brug for dette notat er der udarbejdet en aktuel status for afviklingen af sagsefterslæbet med angivelse af udviklingen, jf. de tidligere statusoversigter til Kirkeudvalget:

	Samarbejder				Anerkendelse			
	Sager vedr. godkendelse af samarbejdsaftaler, jf. kap. 8 i lov om menighedsråd				Sager vedr. ansøgning om anerkendelse af trossamfund uden for folkekirken			
Verse- rende sa- ger pr.	21/2- 2022	4/5- 2022	24/2- 2023	21/9- 2023	21/2- 2022	4/5- 2022	24/2- 2023	21/9- 2023
I alt	27	17	15	10	29	24	16	7
Indledt i:								
- 2018	0	0	0	0	3	2	0	0
- 2019	2	1	1	0	10	6	0	0
- 2020	10	6	0	0	8	8	4	1
- 2021	12	2	0	0	8	8	5	0
- 2022	3	8	10	3	0	0	6	4
- 2023	-	-	4	7	-	-	1	2

Som det fremgår, har Kirkeministeriet reduceret antallet af verserende sager på de to områder med ca. 70 pct. og har med en enkelt undtagelse i dag kun nye samarbejds- og anerkendelsesaftaler til behandling, der er indkommet i 2022 og 2023. Undtagelsen udgøres af en anerkendelsessag fra 2020, som har været forelagt Det Rådgivende Udvalg vedr. Trossamfund i oktober 2022, men hvor det efter udvalgets udtalelse i april 2023 har været nødvendigt at indhente supplerende oplysninger. Denne sag behandles på ny af udvalget i november 2023. Udvalget mødes to gange årligt, typisk i maj og november.

Det er på den baggrund vurderingen, at Kirkeministeriet på nuværende tidspunkt har afviklet sagsefterslæbet fsva. samarbejds- og anerkendelsessager, som gav anledning til medieomtale i foråret 2022.

Sagsbehandling og sagsbehandlingstider i aktuelle, profilerede personsager

Siden sommeren 2022 har Kristeligt Dagblad jævnligt dækket særligt tre profilerede sager på personaleområdet, herunder med fokus på Kirkeministeriets sagsbehandling og sagsbehandlingstid. De tre sager vedrører:

- 1) En sag om medieforlydender om, at en medarbejder ved Vor Frue Kirke i København for et antal år siden skulle have udvist krænkende adfærd

mod bl.a. en mindreårig. (Sagen blev rejst af Berlingske, der også har dækket den indgående.)

- 2) En sag, hvor et antal menighedsrådsmedlemmer og præster i Aarhus Stift har klaget over biskoppens håndtering af forskellige lokale konflikter, og hvor stiftet har indgået aftale om fratræden af to provster fra deres stilling. (Bl.a. Jyllands-Posten har også dækket denne sag).
- 3) En sag, hvor en række kvinder har klaget over krænkende adfærd og misbrug af præsteembedet fra en kendt præsts side. Præsten er nu ikke længere ansat i folkekirken. (Bl.a. DR og Zetland har også dækket denne sag.)

Der er i alle tilfælde tale om meget omfattende sagskomplekser, og to af sagerne har desuden givet anledning til gennemførelse af advokatundersøgelser, herunder etablering af en indberetningsordning, hvilket i sagens natur afspejles i sagsbehandlingstiden.

Der er endvidere i alle tilfælde tale om sager, der involverer personale, som Kirkeministeriet er ansættelsesmyndighed for (præster, provster og biskopper), eller hvor Kirkeministeriet i den kirkelige lovgivning er tillagt ansvar for eventuelle ansættelsesretlige skridt (tjenestemandsansatte kirkefunktionærer med menighedsråd som ansættelsesmyndighed). Det betyder, at kirkeministeren og Kirkeministeriet har meget begrænsede muligheder for at kommentere de konkrete sager eller sagsskridt, både undervejs i forløbet og efterfølgende. Kirkeministeriet har dog inden for de snævre grænser og i lyset af den betydelige offentlige interesse offentliggjort anonymiserede oplysninger på ministeriets hjemmeside i forbindelse med udvalgte sagsskridt. Se bl.a. [Kirkeministeriet iværksætter undersøgelse af krænkelssager ved Vor Frue Kirke i København](#), [Afrapportering om mulige krænkelser ved Vor Frue Kirke i København](#) og [Afsked af sognepræst](#).

De to førstnævnte sager er fortsat verserende. I sidstnævnte sag har der, som det fremgår af ovennævnte hjemmesidenyhed, været gennemført tjenstligt forhør. De nærmere regler herom er fastsat i tjenstemandsloven, som hører under finansministerens ressort. Det fremgår bl.a. af loven, at sager, der involverer klager over disciplinære forhold (tjenesteforseelser) mod tjenstemænd, skal behandles ved en såkaldt disciplinær undersøgelse. Tjenestemanden skal herunder have udleveret en fremstilling af sagens faktiske omstændigheder og gives mulighed for at afgive en skriftlig udtalelse herom inden for en rimelig frist, såfremt vedkommende ønsker det. Efter udløbet af høringsfristen skal det vurderes, om der er grundlag for at indlede en disciplinær undersøgelse.

En disciplinær undersøgelse skal i givet fald forestås af en såkaldt forhørsleder, der normalt udpeges af vedkommende minister. Såfremt det efter sagens karakter skønnes påkrævet, kan ministeren anmode præsidenten for en af de kollegiale retter om at udpege forhørslederen. Det er den udpegede forhørsleder, som træffer bestemmelse om vidneførsel og om tilvejebringelse af andre bevisligheder. Efter afslutning af et tjenstligt forhør afgiver forhørslederen en skriftlig beretning, og først herefter kan ansættelsesmyndigheden træffe afgørelse i sådanne sager. Sagsbehandlingstiden i en sag, der involverer tjenstligt forhør, er således afhængig af beslutninger, procestid og koordination mellem

forhørslederen, fx en dommer, og de involverede vidner, parter og deres eventuelle advokater.

Side 5
Akt nr. 324992

For så vidt angår muligheden for at oplyse klagere og andre om indholdet af en disciplinær undersøgelse af en tjenestemand, fremgår det af tjenestemandsløven, at tjenestemandsförhör og retsmøder, der afholdes under sagen, som udgangspunkt ikke er offentlige, og at offentlig gengivelse af, hvad der er passeret under förhör og retsmøder, der ikke er offentlige, kan straffes med bøde. Det bemærkes i den forbindelse også, at klagere og andre med interesse i sagen ikke er egentlige parter i en sag, der vedrører forholdet mellem ansættelsesmyndigheden og den ansatte, og at de dermed som udgangspunkt ikke er omfattet af forvaltningslovens bestemmelser om partsindsigt.

Fremadrettet fokus på sagsbehandlingstider, herunder information om forventet sagsbehandlingstid

Kirkeministeren har, jf. svar af 7. september 2023 på [KIU alm. del – spm. 40](#), bedt ministeriet om at sikre et stort fokus på, at alle henvendelser til ministeriet besvares og behandles inden for rimelig tid, og at de berørte parter i relevant omfang bliver informeret om, hvornår der kan forventes svar.

Kirkeministeriet har som opfølgning herpå blandt andet udarbejdet interne retningslinjer om kravene til god sagsbehandling på tværs af ministeriets sagsområder. Retningslinjerne tager udgangspunkt i ombudsmandens myndighedsguide og anviser bl.a., hvornår der skal kvitteres for henvendelser herunder med oplysning om, hvornår en henvendelse forventes besvaret. Ministeriet vil i de kommende uger sætte fokus på retningslinjerne ved orientering af medarbejderne på kontormøder i de enkelte kontorer og med skærpet ledelsesfokus på sagsbehandlingstiderne i de enkelte kontorer. De udarbejdede retningslinjer vedlægges.